

ศูนย์ช่วยเหลือคนพม่า : รักเพื่อนมนุษย์ ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติเผ่าพันธุ์

“ทำไมต้องช่วยคนพม่า คนไทยที่ยากจนก็มีเยอะแยะมากมาย?” คำถามจากคนไทยหลายคนคงเป็นลักษณะนี้ หากมีคนหรือองค์กรใดยื่นมือเข้าช่วยเหลือคนพม่าในประเทศไทย

จะด้วยทัศนคติอันคับแคบ ความเจ็บใจกับประวัติศาสตร์ชาตินิยม หรือจะด้วยอคติประการใดก็แล้วแต่ คนไทยจำนวนไม่น้อยเกลียดและกลัวคนพม่าเป็นอย่างยิ่ง ทั้งๆ ที่คนไทยหลายคนยังไม่เคยได้รู้จัก พูดคุย หรือแม้กระทั่งเข้าไปใกล้ชิดพวกเขาเหล่านั้นเลยแม้แต่ชนิดเดียว และคงต้องยอมรับว่าความเกลียดกลัวคนพม่าของคนไทย

มักมาจากแบบเรียนประวัติศาสตร์อันคับแคบ สอนให้เราเกลียดคนพม่า เห็นคนพม่าเป็นศัตรูคู่อาฆาต อีกทั้งภาพยนตร์ บทเพลง และวรรณกรรมจำนวนมาก ยิ่งทำให้คนไทยเราเกลียดชังคนพม่ามากขึ้นอีก

ประวัติศาสตร์หรือสื่อมวลชนแขนงใดก็ตามที่ทำให้เราเกลียดชังผู้อื่น หาได้เป็นประวัติศาสตร์หรือสื่อมวลชนที่เหมาะสมกับมนุษย์ไม่ ในมุมที่คนไทยน้อยคนจะสนใจไยดี ยังมีองค์กรศาสนาหลายแห่งที่ทำงานช่วยเหลือเด็กพม่าและแรงงานพม่ามาอย่างต่อเนื่อง

“ผู้ใด” ฉบับนี้ ขอนำเสนอ มุมมอง ความคิด และทัศนคติของ คนทำงานช่วยเหลือคนพม่า และได้คลุกคลีอยู่กับพวกเขาด้วยความรักฉันเพื่อนมนุษย์ โดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและประเทศ แม้จะเป็นเพียงเสียงอันแผ่วเบาจากมุมหนึ่งของสังคมไทย แต่อาจจะเป็นเสียงที่ทำให้เราได้ทบทวนจิตสำนึกของคนไทยทั้งประเทศก็เป็นได้

ศูนย์ช่วยเหลือเด็กผู้ด้อยโอกาสบ้านมารีอา จ.ระนอง

“คนไทยหลายคนไม่ได้คลุกคลีหรือแม้แต่จะมาพูดคุยอะไรกับคนพม่า คนไทยมีอคติอยู่ก่อนแล้ว ยิ่งไงก็มองพวกเขาในแง่ลบ ซึ่งต้องยอมรับว่าเขาอาจจะมีประสบการณ์ที่ไม่ดีกับคนพม่าที่เขาได้พบปะ แต่จริงๆ แล้ว หลายครั้งเป็นเพราะคนไทยเราเองด้วย ที่กระทำกับเขาก่อน เห็นแก่ตัวกับเขาก่อน ไม่ได้มอบความรักกับเขาก่อน แต่ถ้าเราดูแลเอาใจใส่ มีความรักให้กับเขา เขาก็มอบความรักกลับคืนมา”

นี่คือบางถ้อยคำจากคุณพ่อศุภวุฒิ โสภาคะยัง ผู้ดูแลศูนย์ช่วยเหลือเด็กผู้ด้อยโอกาสบ้านมารีอา ระนอง ศูนย์ที่เปิดขึ้นเพื่อช่วยเหลือเด็กพม่าในจังหวัดระนอง

“

มนุษย์ทุกคนที่อยู่ในโลกนี้เป็นบุคคล เป็นมนุษย์ เราจะต้องมองเขาในด้านดีด้วย ไม่ใช่มองแต่ด้านมืดอย่างเดียว เพราะคนเราจะมีสองด้าน อาจจะมีดีและไม่ดี ซึ่งเราเองก็มี คนไทยก็มี พม่าก็มี ก็อยากให้เราพยายามมองทั้งสองด้าน อย่ามองด้านเดียว

”

คุณพ่อศุภวุฒิเล่าถึงความ เป็นมาของศูนย์บ้านมารีอาให้ฟังว่า “ประมาณปี ๒๕๔๗ มีการประชุม กันในคณะรอยแผลศักดิ์สิทธิ์ ตกกลง กันว่า จะให้พ่อเองเป็นคนสำรวจ ข้อมูลว่าเด็กพม่าที่อยู่ในชุมชนพม่า มีลักษณะความเป็นอยู่อย่างไร ดำเนินชีวิตอย่างไร เมื่อเวลา ที่เข้าไปสำรวจ ก็ได้เห็นว่าเด็กพวกนี้ เขาจะอยู่โดดเดี่ยว เก็บขยะอยู่ตาม ถนน อะไรต่างๆ เมื่อได้เห็นสภาพ อย่างนี้ก็ให้นำมารายงานกับหมู่คณะที่ จังหวัดระนอง ก็มีความคิดเห็นว่า น่าจะรวบรวมเด็กเหล่านี้มาอยู่ใน ลักษณะที่เป็นศูนย์หรือในที่แห่งใด แห่งหนึ่ง เพื่อที่จะมาอบรมเด็ก พวกนี้ ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม แล้วเราก็จะเสริมในเรื่อง

ของการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องภาษาไทย”

“ในปีแรกคือปี ๒๕๔๘ ก็เปิด อยู่ที่อาคารบ้านเนรเกา แรกเปิดก็มี นักเรียนอยู่ ๑๐๐ คน มีครูอยู่ ๒ คน ครูก็คือ พ่อเองและคนพม่าชื่อชิมมา คนนี้ทำงานมาตั้งแต่เริ่มต้น หลังจากนั้นเราเห็นว่ามันไม่เพียงพอ ก็เลยรับสมัครผู้สอนอีกคนหนึ่งก็เป็น ๓ คน”

“พอเปิดไปแล้ว ก็พบว่า อาคารสถานที่ไม่พอ พ่อเลยคุยกับ คณะว่าจะทำยังไง เพราะว่าเวลานี้ ปีแรกเราเปิด ๑๐๐ คน ปีที่สอง ๑๗๐ คน ปีที่สาม ๒๘๐ คน พอมาปีนี้ ตามบัญชีคือ ๓๙๓ คน แต่จำนวน ที่มาจริงๆ ก็คือ ๒๙๗ คน คือเด็ก พม่าพ่อแม่เขาอยากให้หยุดก็หยุด อยากให้ทำงานอะไรต่างๆ เราก็ ย้ายมาอยู่ที่ปัจจุบันเข้าอาคารมี ๓ คูหาที่เปิดรองรับเด็กได้พอสมควร”

บ้านมารีอามีอาสาสมัครชาว พม่าเป็นผู้สอน โดยจะสอนภาษาพม่า ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และคุณ พ่อศุภวุฒิเป็นผู้สอนภาษาไทย โดย พุนดำเนินการและสนับสนุนมาจาก สหพันธ์นักบวชชาย-หญิง และ คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อผู้อพยพ

ย้ายถิ่นและผู้ถูกคุมขัง หรือ NCCM การช่วยเหลือเด็กพม่าในช่วงแรกๆ ของศูนย์บ้านมารีอาไม่ได้ราบรื่น เท่าใดนัก เพราะหลายครั้งต้อง เผชิญกับอคติของคนไทยอย่างรุนแรง “แต่ก่อนนี้ ถูกด่ามาก ๆ ในเว็บไซต์ เขาบอกว่าปรนเปรอกันเข้าไป พวก พม่า มีรถรับส่ง มีอาหารเลี้ยง มี โอิวัลตินให้กิน มีขนมให้กิน บอก ระวังเหอะ มันมาฆ่าแล้วจะรู้สึก คือคนไทยเขาเข้าไปในเว็บไซต์ของ จังหวัด ลักษณะแบบนั้น”

“ช่วงแรกๆ มีคำถามว่า ทำไมคาทอลิกถึงไปช่วยเด็กพม่า ทำไมไม่ช่วยคนไทยซึ่งยากจนอยู่แล้ว เป็นความไม่เข้าใจจากผู้ปกครองใน โรงเรียนคาทอลิกของเราเอง แต่ ตอนนี้อย่างไรแล้ว พ่อก็บอกว่า คนไทยที่ยากจนก็มีทางหน่วยงาน รัฐหรือมีคนคอยช่วยเหลืออยู่แล้ว แต่สำหรับเด็กพม่าไม่มีใครที่สนใจ ไม่มีใครมาสนับสนุน”

“มนุษย์ทุกคนที่อยู่ในโลกนี้ เป็นบุคคล เป็นมนุษย์ เราจะต้อง มองเขาในด้านดีด้วย ไม่ใช่มองแต่ ด้านมืดอย่างเดียว เพราะคนเราจะ มีสองด้าน อาจจะมีดีและไม่ดี ซึ่งเรา เองก็มี คนไทยก็มี พม่าก็มี ก็อยาก

ให้เราพยายามมองทั้งสองด้าน อย่ามองด้านเดียว และอีกอย่างที่สำคัญคือคนไทยจำนวนมากไม่ได้คลุกคลีกับคนพม่าจริงๆ อาจจะเจอประสบการณ์ที่ไม่ดีมาเป็นรายบุคคล แต่ว่าถ้าได้มาคลุกคลีในส่วนรวม กับชุมชน จะเห็นความแตกต่าง”

ศูนย์บ้านมารีอาพยายามส่งเสริมให้เด็กพม่าเข้าเรียนในโรงเรียนไทย โดยปัจจุบันมีเด็กประมาณ ๔๐ คน ที่จบจากศูนย์ไปเรียนที่โรงเรียนไทยในจังหวัดระนอง แต่การส่งเด็กพม่าไปเรียนในโรงเรียนรัฐบาลเชื่อว่าทุกอย่างจะราบรื่นก็หาไม่ เพราะต้องเผชิญกับหลายสิ่งหลายอย่าง

“คนไทยหลายคนมองคนพม่าในด้านไม่ดีเยอะมาก เช่น คนพม่าสกปรก พม่าขี้ขโมย พม่าเอาเปรียบ พม่าเห็นแก่ตัว ก็คือสิ่งที่ไม่ดีทั้งหมด ยกให้พม่าหมดเลย พ่อคิดว่าคนไทยเรามีอคติต่อคนพม่าคือยังงี้ก็ไม่ยอมรับในสิ่งที่เป็นจริง อธิบายยังงี้ก็ไม่ยอมรับ คือเป็นความคิดของเขาไปแล้ว เราจะไม่ยอมรับยังงี้เขาก็ไม่ฟัง ไม่ยอมรับ”

นอกจากเด็กพม่าส่วนหนึ่งของศูนย์บ้านมารีอาจะถูกส่งไปเรียนตามโรงเรียนรัฐบาลแล้ว ยังมีเด็กประมาณ ๒๙๗ คน ที่เหลือจะเรียนอยู่ที่ศูนย์ฯ ตกเย็นจึงกลับบ้านที่ศูนย์บ้านมารีอา ไม่ได้ช่วยเหลือแต่ในด้านการศึกษาเท่านั้น แต่ยังช่วยเหลือครอบครัวชาวพม่าด้วย เช่น การรักษาพยาบาล และด้านโภชนาการ โดยในทุกปีต้องไปเยี่ยมครอบครัวของเด็กว่าพวกเขา

มีความเป็นอยู่กันอย่างไร ในแต่ละเดือน ที่ศูนย์บ้านมารีอาจะมีการประชุมผู้ปกครอง เพราะต้องการให้ผู้ปกครองกับศูนย์มีความใกล้ชิดกัน มีความสัมพันธ์กัน ถ้าคนพม่ามีปัญหาอะไรก็บอกทางศูนย์ หรือถ้าทางศูนย์บ้านมารีอามีปัญหาขอความช่วยเหลือ ก็บอกเขาเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้น ทีนี้

จึงมีความผูกพันกันระหว่างคนพม่าและศูนย์บ้านมารีอา เมื่อเห็นงานช่วยเหลือคนพม่าของคุณพ่อศุภวุฒิ ก็อดไม่ได้ที่จะถามถึงแรงบันดาลใจในการทำงาน

ซึ่งคุณพ่อศุภวุฒิบอกว่า “พ่อยึดถือแบบอย่างของพระเยซูเจ้า พระองค์ช่วยคนยากจน ช่วยเหลือคนเจ็บไข้ได้ป่วย ในฐานะที่เราเป็นพระสงฆ์นักบวช สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราต้องกระทำ เพื่อเป็นการแสดงความรักที่เรามี ไม่ใช่ต่อคริสตชนเท่านั้น ใครก็ได้ ซึ่งเราถือว่าบุคคลเหล่านี้ก็คือพระเยซูเจ้าที่เราจะต้องรักและเอาใจใส่ ถ้าเราสามารถช่วยเหลือเขาได้ เพราะพระเยซูเจ้าช่วยทุกคน นี่คือกำลังใจให้พ่อทำงานทุกอย่างในศูนย์แห่งนี้”

“บางทีก็เหนื่อย แต่เวลาที่เราเห็นเด็กเขาหัวเราะ เขายิ้ม สิ่งนี้ก็เป็นกำลังใจให้เราได้ทำงานเพื่อเขาต่อไป เป็นสิ่งที่ดีที่เรามอบให้กับเขาให้เขาได้หัวเราะ ใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ได้เห็นการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงของพวกเขา ก็รู้สึก

ภูมิใจลึกๆ ว่าสิ่งที่เราทำมันเกิดผล ก็เป็นกำลังใจให้เราได้ทำงานตลอดมา”

คุณพ่อศุภวุฒิฝากข้อคิดไว้ว่า “สำหรับคาทอลิกหรือคนไทยทั่วไป ถ้าเราสามารถที่จะช่วยเหลือคนที่ด้อยโอกาส คนที่ต้องการความช่วยเหลือจากเราได้ ก็เป็นสิ่งที่น่าทำ

เวลานี้ก็มีคาทอลิกหลายคนที่ยังช่วยเหลืออยู่ ช่วยบริจาคเสื้อผ้าบริจาคขนมหรืออะไรต่างๆ ถ้าเราให้ความสำคัญกับงานด้านสังคมให้

มากกว่านี้ ก็เป็นสิ่งที่คาทอลิกเราน่าจะภูมิใจ ว่าเราได้ปฏิบัติตามแบบอย่างของพระเยซูเจ้า เพราะเราเป็นคาทอลิก เราต้องยึดเอาแบบอย่างของพระเยซูเจ้า ในการที่จะช่วยเหลือคนที่ยากลำบาก คนที่ต้องการความช่วยเหลือจากเรา แต่ถ้าเราคิดเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนตัว ไม่รู้จักการเสียสละ พ่อว่าเป็นสิ่งที่น่าเสียดาย ซึ่งขณะที่เราบอกว่าตัวเองคือคริสตชน แต่ว่าเราไม่ได้ปฏิบัติตามพระเยซูเจ้าที่พระองค์สอน เราคงเป็นคริสตชนแต่ชื่อ เมื่อเวลาเรารับศีลล้างบาป เราก็เป็นคริสตชน แต่สิ่งที่ปรากฏภายนอกหรือแบบอย่างของพระเยซูเจ้าให้คนอื่นเห็นว่าเราคือของพระองค์พระเยซูเจ้าอีกองค์หนึ่ง ก็โดยการปฏิบัติภายนอก สิ่งนี้พ่อคิดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญ”

องค์การเยสุอิตสงเคราะห์ผู้ลี้ภัย ระนอง (JRS)

“การหนีภัย การลี้ภัยมีอยู่ตลอดในชีวิตของคนเรา ตั้งแต่สมัยก่อนมาถึงสมัยนี้ เราก็เหมือนกัน ถึงแม้เราจะรู้สึกว่ามีเมืองไทยอยู่ดีกินดี มีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ แต่เราก็ไม่รู้ว่าวันหนึ่งเราจะต้องอพยพหนีภัยเหมือนกับเขาหรือเปล่า เพราะทุกวันนี้ มนุษย์ทำอะไรที่เลวร้าย ทั้งกับมนุษย์ด้วยกัน หรือกับธรรมชาติ ขณะที่วิทยาศาสตร์กำลังพัฒนาที่ทำร้ายด้วย เมื่อมนุษย์ใช้ในทางที่ผิด ธรรมชาติก็แปรเปลี่ยนไปมาก ภัยธรรมชาติก็มีเยอะมากๆ ซึ่งจะมีไหมที่วันใดวันหนึ่งที่คนไทยต้องอพยพลี้ภัย ถ้าไม่ใช่สาเหตุจากสงคราม การเมือง หรือภัยธรรมชาติ เพราะฉะนั้นการที่เราได้สร้างบุญสร้างกุศลกับผู้ลี้ภัยต่างๆ ที่เขาเข้ามา ต่อไปในอนาคตถ้าเราคนไทยต้องลี้ภัยไปอยู่ในแผ่นดินอื่นอย่างเขาบ้าง ก็คงมีคนที่ไม่เมตตาเรา”

นี่คือมุมมองที่นำคิดของพี่ฝนทิพย์ สีนเกิดสุข ผู้ประสานงานขององค์การเยสุอิตสงเคราะห์ผู้ลี้ภัยระนอง (JRS) เกี่ยวกับเรื่องของผู้อพยพชาวพม่าที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ซึ่งหลายคนคงปฏิเสธไม่ได้ว่าหลายอย่างที่กล่าวไว้อาจจะเกิดขึ้นกับเราคนไทยเมื่อไรก็ได้

พี่ฝนทิพย์ทำงานที่องค์การเยสุอิตสงเคราะห์ผู้ลี้ภัย ระนอง มาประมาณ ๔ ปี โดยงานขององค์การเยสุอิตสงเคราะห์ผู้ลี้ภัยหรือ JRS ที่ระนอง จะเน้นเรื่องการศึกษาเป็นหลัก

พี่ฝนทิพย์บอกว่า “ที่จังหวัดระนอง เด็กพม่าก็มีทั้งผู้หญิงผู้ชาย ศูนย์ที่ JRS เข้ามารับผิดชอบคือ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตชายแดนไทย-พม่า ถ้าพูดไปแล้วก็ไม่ใช่โรงเรียนที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตคุณภาพชีวิตก็ต้องรวมตั้งแต่ร่างกาย ความคิด สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม ทุกอย่างทั้งครบ ทำอย่างไรที่เขาจะได้มีคุณภาพชีวิตที่สมศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ร่างกายแข็งแรง อยู่ในสังคมเช่นนี้ สังคมที่แออัด การกินอยู่ที่สามารถพัฒนาสติปัญญาในการเรียนรู้ และก็เติบโตเป็นบุคคลที่แข็งแรงพอที่จะดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ตอนนี้นั่นส่วนใหญ่เด็กก็เป็นลูกหลานของผู้ใช้แรงงาน”

“เนื่องจากพื้นฐานความคิดของเขามาจากสังคมของพม่า ซึ่งแตกต่างจากสังคมไทย การจะปูพื้นฐานความคิดให้เขาอยู่ในสังคมที่เป็นมิตรต่อกัน มีความคิดที่อยู่ในปัจจุบัน ให้เขาเข้าใจว่ามาอยู่บนผืนแผ่นดินไทย อยู่ได้พระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวแล้ว เขาจะต้องมีความคิดที่มีความกตัญญู รู้คุณแผ่นดินไทย และคนไทยที่อยู่ระนองหรือที่ต่างๆ ที่เขาได้รับการช่วยเหลือในด้านต่างๆ เขาต้องรู้ว่าที่ได้รับการช่วยเหลือ เพราะมีหลักคุณธรรม ของเมตตาธรรม ของความรัก การช่วยเหลือแบ่งปัน ไม่ใช่ความเกลียดชัง ไม่ใช่การแบ่งชนชั้นวรรณะ ไม่ใช่การแบ่งชาติพันธุ์ ถ้าเขาเข้าใจตรงนี้ เขาสามารถดำรงชีวิตทั้งในระนองและที่อื่นๆ ในโลกนี้”

“ส่วนในด้านการจัดการศึกษา คนไทยบางคนอาจจะคิดว่าทำไมจะต้องให้เขาฉลาด ซึ่งไม่ใช่

แค่เพียงความฉลาด การศึกษา เป็นการให้ทั้งสติปัญญา ความคิด ความฉลาด และคุณธรรมด้วย ถ้าไม่มีการศึกษาเลย ใครจะเป็นผู้บ่มเพาะคุณธรรมให้กับเขา ถ้าพ่อแม่ต่างกระจัดกระจายออกไปทำงาน ทั้งลูกเอาไว้ นี่เป็นสิ่งที่สำคัญ ไม่นั่นเขาก็จะไม่รู้ว่า ชีวิตที่เขาเกิดมา ถึงแม้จะมีความยากลำบาก แต่ต่อไปเมื่อสบายขึ้นแล้ว เขาจะมีส่วนช่วยสังคมได้ยังไง ขณะเดียวกันท่ามกลางชีวิตที่ยากลำบาก เขาก็สามารถเป็นคนดี มีคุณธรรมควบคู่กันไปได้”

องค์การยูนิเซฟสงเคราะห์ผู้ลี้ภัยหรือ JRS มีความพยายามที่จะส่งเสริมผลักดันให้เด็กพม่าเข้าสู่ระบบโรงเรียนไทย เนื่องจากเห็นว่าพวกเขาควรจะได้มีการศึกษาสูงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งนโยบายของ JRS ให้การศึกษาตั้งแต่ขั้นต้นจนกระทั่งถึงระดับมหาวิทยาลัย และในปัจจุบันได้มีเด็กบางคนกำลังเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยด้วย โดยในปัจจุบันมีเด็กพม่าที่เข้าเรียนในโรงเรียนไทยจำนวน ๑๓๒ คน ใน ๑๖ โรงเรียน

“ถ้าเราไม่ผลักดันให้เข้าสู่โรงเรียนไทย เขาก็อยู่แคในศูนย์ ไม่ก็ปีกัโตมีครอบครัว เขาก็ออกไปสิ่งที่เขาเรียนมาแค่การสื่อสารก็เป็นความรู้ในชุมชนที่เขาอยู่แค่นั้นเอง และก็อยู่ในวงจรเหล่านี้ ถ้าเขาได้เข้าสู่ระบบโรงเรียนไทย เขาก็จะมีความคิด

ก้าวหน้าออกไปอีก มีโอกาสที่จะเรียนต่อสูงๆ มีโอกาสที่จะเรียนรู้มากขึ้น มีโอกาสไปมีอาชีพต่างๆ ได้อีก มีโอกาสที่ได้แสดงออกถึงศักยภาพของตัวเองว่ามีศักยภาพ มีความรู้ มีความถนัดอะไรได้อีก ไม่นั่นเขาก็จะหมดโอกาส และก็อยู่ในชุมชนตรงนั้น”

พี่พนทิพย์กล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า “คนพม่าเป็นมนุษย์เหมือนเรา มีสุขทุกข์ร้อนหนาว หรือถ้าเราอ่านพระคัมภีร์ตั้งแต่สมัยอพยพ การอพยพมีมานานแล้ว ทุกชนชาติมีการอพยพลี้ภัยจากสงคราม ลี้ภัยจากความกดดัน อยากรให้เราทุกคนตระหนักถึงคำว่า “สิทธิ” ทุกคนย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกัน ไม่ใช่แค่คนไทยหรือคนพม่าแต่เป็นทุกคนทั่วโลก ผู้ลี้ภัยก็มีสิทธิของเขา เด็กก็มีสิทธิ สิทธิทั้งส่วนบุคคลและสิทธิโดยรวม อยากรให้คำนึงถึงสิทธิของกันและกัน ไม่ใช่เรียกร้องแต่สิทธิของตัวเอง แต่ลืมนึกถึงสิทธิของคนอื่นว่าเป็นยังไงบ้าง”

ซิสเตอร์ประภัสสร ศรีวรกุล ผู้ช่วยผู้ประสานงานขององค์การยูนิเซฟสงเคราะห์ผู้ลี้ภัย กล่าวว่า “เป้าหมายหลักของเราคือ ช่วยเหลือเด็ก ให้การศึกษา เพราะฉะนั้นเด็กไม่ว่าจะเชื้อชาติภาษาใด ทุกชาติทุกภาษา เขาก็คือเด็ก เด็กเหมือนผ้าขาวเราอบรมสั่งสอนอะไรเขาก็รับหมด เชื่อว่ายิ่งถ้าเราเสริมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมเข้าไป เด็กเขาก็เชื่อฟังและปฏิบัติตาม”

ซิสเตอร์ประภัสสรคลุกคลีอยู่กับเด็กพม่าประมาณ ๑ ปี แต่เพียงแคระยะเวลาเท่านั้นซิสเตอร์ประภัสสรก็สังเกตเห็นว่า “เด็กพม่าจะเคารพเชื่อฟังครูมากๆ เหมือนกับเป็นพ่อเป็นแม่ ครอบครัวของพม่าเขาก็ดูแลลูกของเขาดีเวลาอยู่ที่บ้าน พอมาที่โรงเรียน ครูก็เป็นส่วนสำคัญที่ช่วย เด็กส่วนมากรับผิดชอบ ช่วยพ่อแม่ทำงาน แต่เด็กไทยเราพ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลา ยิ่งมีฐานะก็จะมีพี่เลี้ยง เด็กไทยในเมืองหลายคนไม่ค่อยได้เจอพ่อแม่ตัวเองเลย เด็กก็อยู่หน้าจอทีวีหรืออยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์ ความรับผิดชอบ

ก็จะเห็นชัดว่าจะต่างกับเด็กพม่าพอสมควร เด็กพม่าพอช่วงเสาร์-อาทิตย์ เด็กที่โตๆ หน่อยก็จะทำงาน บางคนก็ไปที่แฟปลา ไปช่วยพ่อแม่ทำงาน”

ซิสเตอร์ประภัสสรมองว่า “คนพม่าที่เข้ามาประเทศไทย เขาอยู่ประเทศเขาไม่ได้ หากินก็ลำบาก รัฐบาลผลักไล่ไล่ส่งพวกเขา เขากลับไปก็ไม่มียานอะไรด้วย มาที่นี้ อย่างน้อยก็ยังมียาน ทำประมง โรงงาน รับจ้าง กรีดยาง อย่างทางบ้านหลวงในระนองมีสวนยางเยอะ คนไทยจะไม่ค่อยทำ จะมีแต่แรงงานพม่า แต่เขาก็ถูกกดค่าจ้าง

เหมือนกัน ค่าแรงก็น้อย และเขาทำงานดีด้วย เจ้าของแฟปลาส่วนใหญ่ก็จะจ้าง เพราะเขาทำได้ดี”

ซิสเตอร์ประภัสสรกล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า “หลายครั้งที่สื่อเมืองไทย ชักนำสังคม ทำให้เกิดความเกลียดชังเหมือนกัน ปลูกฝังเรื่อง

ชาตินิยมเราเป็นคนไทย เราก็รักชาติ แต่ว่าเราก็ต้องรักชาติแบบมีเหตุมีผล หลายคนอยู่แต่ในห้อง นอนดูข่าวจากสื่อ ไม่มีโอกาสได้มาสัมผัส ถ้าคนที่

มีใจกว้างหน่อยก็ลองมาสัมผัสดู อาจจะมีเวลาไม่มาก แต่เราก็จะได้รับอะไรเยอะ จากการที่เรามาอยู่มาร่วมชีวิต มาพูดคุยตามประสาเพื่อนมนุษย์ทั่วไป”

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อผู้อพยพย้ายถิ่นและผู้ถูกคุมขัง (NCCM) จ.ภูเก็ต

“คนไทยบางคนก็ไม่เข้าใจคนพม่า บางคนก็ไม่สนใจ ก็มีหลายประเภท อย่างผู้หญิงคนหนึ่งไปขายของที่ร้านอาหารเล็กๆ ผู้ชายไทยมาซื้ออาหาร ก็มาจับตัวโดนเขาลวนลาม เจ้าของร้านคนไทยก็ไม่ว่าอะไรเลย ผู้หญิงพม่าบอกว่าช่วยบอกคนไทยหน่อยได้ไหม อย่างมาอยู่หรือมาจับตัว ซื้ออาหารอย่างเดียว เจ้าของก็ไม่สนใจ ผู้หญิงพม่าคนนั้นก็ต้องออกจากร้านไป เพราะเขากลัว”

นี่คือเหตุการณ์หนึ่งที่เป็นประสบการณ์การทำงานช่วยเหลือชาวพม่าของคุณ แพทริเซีย บราวน์ ผู้ประสานงานภาคสนามของศูนย์ NCCM จังหวัดภูเก็ต คุณแพทริเซียเป็นชาวพม่าเพราะฉะนั้นจึงเข้าใจหัวอกของคนพม่าได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะหัวอกของผู้หญิงพม่าในประเทศไทย คุณแพทริเซียดูแลงานด้านการศึกษาและพัฒนาชุมชนของศูนย์ NCCM จังหวัดภูเก็ต และทำหน้าที่นี้มาได้ประมาณ ๑ ปีแล้ว

ศูนย์ NCCM ที่จังหวัดภูเก็ตส่งเสริมเรื่องการดูแลสุขภาพของแรงงานพม่าที่อยู่ในชุมชนแออัด รักษาโรคเบื้องต้น ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ และโรคทั่วไป รวมไปถึงมีโครงการให้การศึกษแก่เด็กและผู้ใหญ่ชาวพม่าตามสถานที่ก่อสร้างหรือในชุมชนชาวพม่า

คุณแพทริเซียกล่าวถึงปัญหาใหญ่ของคนพม่าในภูเก็ตไว้ว่า “คนพม่าไม่ค่อยมีสิทธิ ไม่ค่อยรู้เรื่องกฎหมาย ส่วนใหญ่ทั้งหญิงและชายคือการทำงานไม่มีบัตร มีปัญหาหนัก เป็นปัญหาใหญ่ คนที่ไม่มีบัตรจะติดต่องานก็ยาก หลายคนพูดไทยไม่ได้ ไปโรงพยาบาลก็มีปัญหาต้องไขว่ถามแปล ถ้าต้องนอนโรงพยาบาล ๑ - ๒ วัน ก็ไม่มีปัญหาเท่าไร แต่ถ้าต้องนอนหลายวัน ก็มีปัญหา เพราะค่าใช้จ่ายสูง”

แรงงานพม่าในจังหวัดภูเก็ต มีจำนวนแสนกว่าคน ผู้ชายส่วนใหญ่ทำอาชีพประมง เป็นลูกเรือหรือเป็นกรรมกรก่อสร้าง ส่วนผู้หญิงเป็นแม่บ้านหรือทำงานในโรงงาน ลูกจ้างร้านขายของ และกรรมกรแบกหาม ซึ่งในด้านสุขภาพของคนงานที่ทำงานในไซต์งานก่อสร้าง จะมีโรคทางสุขภาพหลายโรค เจ้าหน้าที่ศูนย์ NCCM ต้องเข้าไปช่วยเหลือและแนะนำในด้านสุขภาพ ตรวจสุขภาพหรือรักษาเบื้องต้น ถ้าคนงานที่เจ็บป่วยหรือได้รับบาดเจ็บ จะมีการปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยไม่คิดค่ารักษา หากอาการหนักก็ต้องส่งต่อไปโรงพยาบาล ซึ่งค่าใช้จ่ายในหลายกรณีก็สูงมาก ส่วนใหญ่คนพม่าจะไม่มีเงินมากมายนัก จึงต้องร่วมกันช่วยเหลือระหว่างศูนย์ NCCM และรับบริจาคจากชุมชนพม่า

ในด้านการศึกษา ศูนย์ NCCM ภูเก็ต ได้เปิดสอนหนังสือในชุมชนและในไซต์งานก่อสร้างจำนวน ๔ ศูนย์ โดยแบ่งเป็นการศึกษาของผู้ใหญ่จำนวน ๔ ศูนย์ และการศึกษาของเด็กอีก ๔ ศูนย์ คุณแพทริเซียกล่าวถึงปัญหาทาง

ด้านการศึกษาของเด็กพม่าตามไซต์งานก่อสร้างในจังหวัดภูเก็ตไว้ว่า "เรื่องการศึกษาของเด็กๆ เจ้าของไซต์งานบางรายไม่ให้เปิดสอน ในไซต์งาน แห่งหนึ่งเปิดได้แล้ว ๑ เดือน แต่ว่าเจ้าของเปลี่ยนใจ เราก็ต้องปิดอีกแห่งหนึ่งเจ้าของไม่ยอมเลย เรา จะสอนหนังสือให้เด็กๆ ผู้ใหญ่ก็สนใจที่จะเรียนด้วย เราก็มีครูแล้วทุกอย่างพร้อมแล้ว แต่เจ้าของไม่ให้เปิด เพราะกลัวว่าจะผิดกฎหมาย เขากลัวว่าถ้าอ่านหนังสือไทยได้ รู้ภาษาไทยแล้ว จะทำร้ายเขา และถ้ามีความรู้แล้ว คนพม่าจะรวมตัวกันทำร้ายพวกเขา และกลัวว่าจะไม่ทำงานที่ไซต์ก่อสร้างอีกแล้ว จะย้ายไปอยู่ที่อื่น"

บางเหตุการณ์ที่ไม่น่าเกิดขึ้นก็เกิดขึ้น วัลย์รุ่นพม่า ๒ คน อายุประมาณ ๑๗ - ๑๘ ปี เป็นลูกเรือประมง และไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ เขาทั้งสองกำลังคุยตามประสาวัยรุ่นบริเวณแพปลา ผู้หญิงไทยคนหนึ่งออกมาอาบน้ำและจู่ๆ ก็บอกว่ากระเป๋าเงินหาย โดยกล่าวหาว่าวัลย์รุ่นพม่าสองคนนั้นเป็นคนขโมยกระเป๋าเงินเธอไป เมื่อผู้หญิงไทยได้ถาม วัลย์รุ่นพม่าทั้งสองก็ไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ เธอจึงไปเรียกคนไทยกลุ่มหนึ่งมารุมล้อมวัลย์รุ่นพม่าทั้งสอง และถามว่าขโมยกระเป๋าเงินไปใช่ไหม จะให้ทั้งสองคนยอมรับ แต่วัลย์รุ่นพม่าทั้งสองคนไม่ได้เอากระเป๋าเงินไป จึงปฏิเสธหนักเข้าจึงเกิดการลงไม้ลงมือกับวัลย์รุ่นพม่าสองคนนั้น เหตุการณ์จบลงอย่างค่อนข้างเลวร้าย วัลย์รุ่นพม่าคนหนึ่งถูกฟันแขนขาด และอีกคนหนึ่งก็ถูกมัดพันเช่นเดียวกัน เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นเมื่อปีที่แล้วนี้เอง ซึ่งทางศูนย์ NCCM ภูเก็ตก็ได้เข้าไปช่วยเหลือในด้านค่ารักษาพยาบาล

คงปฏิเสธไม่ได้ว่าขณะที่สังคมไทยส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงลบต่อคนพม่าที่เข้ามาทำงานในเมืองไทย แต่ยังมีกลุ่มองค์กรหลายแห่งกำลังช่วยเหลือเด็กและคนพม่าอย่างต่อเนื่องโดยไม่แบ่งแยกเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ แม้หลายครั้งองค์กรต่างๆ เหล่านี้ต้องเผชิญกับอคติในสังคมไทย แต่พวกเขายังคงทำงานต่อไปด้วยความรักในเพื่อนมนุษย์

สิ่งหนึ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งและเป็นสิ่งที่สังคมไทยส่วนใหญ่กำลังขาดแคลน นั่นก็คือ องค์กรช่วยเหลือเหล่านี้มองเห็นคนพม่าเป็นคนเช่นเดียวกับเรา และคนพม่าก็มีสิทธิและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์เหมือนกับเราทุกคนในประเทศไทย

